

Весна Н. ЂОРЂЕВИЋ*
Институт за српски језик САНУ
Београд

Оригинални научни рад
Примљен: 18. 11. 2018.
Прихваћен: 14. 02. 2019.

ВИДСКО ПАРЊАШТВО И АКЦИОНАЛНОСТ**

У раду ћемо се бавити односом између акционалности и видског парњаштва, полазећи од претпоставке да уколико два глагола представљају видске парњаке, подударна су им лексичка значења и изведени парњак не сме поседовати додатно акционално значење, тзв. акционалну модификацију. Предмет нашег рада биће глаголи изведени префиксом *на-* који се у литератури сматрају носиоцима акционалног значења кумулативности, а циљ нам је да помоћу анализе речничких дефиниција и контекстуалне анализе утврдимо постоји ли значењска подударност између посматраних глагола на *на-* и њихових мотивних глагола, односно постоје ли глаголи који остварују однос видског парњаштва са својим мотивним глаголима, а истовремено су у литератури тумачени као представници одређене акционалне класе.

Кључне речи: видски пар, чиста перфективизација, префиксација, префикс *на-*, акционалност, кумулативно значење, српски језик.

1. У овом раду биће разматран однос између акционалности и видског парњаштва, конкретније – бавићемо се префиксираним глаголима који испуњавају услове да буду сматрани „правим” видским парњацима, а истовремено се могу тумачити као носиоци акционалних значења.

1. 1. Главно средство за творење видских парњака јесу суфикси. Суфикси служе за имперфективизацију глагола и суфиксом се од перфективног глагола ствара његов имперфективни парњак: *обећати – обећавати, разби-ти – разбијати, исписати – исписивати*. Разлика између видског пара типа *обећати – обећавати* само је видска (опозиција перфективно : имперфективно), не и лексичка. Суфикс је, дакле, носилац граматичке функције перфективизације, тзв. чисте перфективизације.

* vesna.djordjevic@isj.sanu.ac.rs; v.djordjevic84@gmail.com

** Овај чланак је резултат рада на пројекту „Опис и стандардизација савременог српског језика” (178021), који у целини финансира Министарство просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије.

1. 2. Префикси, такође, имају видску функцију – служе за перфективизацију имперфективних глагола (*писати* – *дописати*, *написати*), али је у славистици отворено питање да ли је производ перфективизације прави видски парњак свог мотивног глагола. Наиме, префикси осим функције перфективизације могу имати и лексичку функцију (префикс *до-* у глаголу *дописати*). Могућности поседовања само граматичке функције перфективизације приближавају се префиксирани глаголи у којима је тешко установити лексички нанос префикса (*писати* – *написати*) и таквим глаголима неки аутори признају статус видског парњаштва, а њиховим префиксима улогу граматичке перфективизације (в. Војводић 2013: 332, Пипер/Клајн 2014: 177). Отуд поједини аутори разликују префиксе по „пуноћи”, у зависности од њихове функције: „Једни се префикси зову *кадшто* **’пуні’** [...] то су они који мијенјају лексичко значење одредбенице [...], нпр. у *hs. obamrijeti* [...], а други, **празни или видски** [...] јер мијенјају само *видско* значење, нпр. *повјеровати* [...]” (Симеон 1969: 150–151). Са друге стране, постоје мишљења да префикс увек уноси лексичку модификацију у изведеницу. Тако, у примеру *писати* – *написати*, сматра се, глагол *написати* носи семантичко обележје постизања резултата, којег нема у мотивном глаголу (Мразовић 2009: 95). У глаголу *написати* уочава се, дакле, акционално значење резултативности.

1.3. Истраживања акционалне¹ семантике у српском језику новијег датума осветлила су донекле, чини се, испреплетеност видских и акционалних значења, и то разликовањем иманентних и додатних акционалних значења.² Тако, иманентна акционална значења долазе с афиксом, упоредо са променом видског значења, и представљају имплицативни део перфективности, односно имперфективности. Једно од иманентних акционалних значења је и терминативност / атерминативност и уско је повезано са појмом границе³ и глаголским видом. Такође, појам резултативности садржан је у појму терминативности – „резултативни глаголи су терминативни глаголи СВ и, као такви, видски парови одговарајућих терминативних глагола НСВ чије је аспектуално обележје усмереност на унутрашњу границу, односно на резултат у перспективи, потенцијални резултат” (Ивановић 2016: 20). Из наведеног следи да се значење резултативности реализује у перфективности, па ће свршени видски парњаци бити носиоци ових значења. Значење резултативности које у новонастали глагол уносе префикси присутно је и у перфективним глаголима са суфиксом (уп. *разбити* – *разбијати*) и у том погледу не би требало

¹ Акционалност се у различитим приступима различито разумева, али се, према Љ. Поповић (2008: 155), може констатовати да међу аспектолозима постоји сагласност у погледу дефинисања суштине акционалности као категорије која обухвата различите семантичке класе глагола. У србистичкој литератури акционалност се дефинише као категорија у оквиру које се префиксалним и суфиксалним средствима изражава начин на који се представља глаголска радња (Пипер/Клајн 2014: 176).

² В. студију *Акционалност – семантика и форма у савременом украјинском и српском језику* М. Ивановић из 2016. године. Ауторка иманентна акционална значења назива *акционална својства*, док за додатна акционална значења користи термин *акционална значења или модификације*.

³ О појму границе в. Пипер (2008: 307–321).

правити разлику у статусу видског парњаштва између парова типа *разбијати* – *разбити* и *писати* – *написати*.

1.4. Са друге стране, додатна акционална значења, а чији су носиоци (и) префикси, представљала би такав додатак лексичком значењу полазног глагола који онемогућава видско парњаштво.⁴ Наведено схватање ишчитава се и у традиционалној литератури и у лексикографији. Наиме, уобичајено је да се значење правих видских парњака изведених префиксом описује као 'завршетак радње' / 'потпуно извршење радње' / 'довођење до резултата' и сл. Друга значења префикса која се издвајају представљају додатна акционална значења, чији је носилац префикс. Тако, за префикс *на-* у синтетичким радовима који разматрају значења префикса издваја се значење чисте перфективизације (*нахранити*), значење извршење радње у великој мери (*набрати*, *најести се*), значење почетка радње или извршења радње у мањој мери (*нагрести*) итд.⁵

2. Како је један од услова за остваривање видског парњаштва између два глагола њихова лексичка подударност, може се претпоставити да изведени парњак не сме поседовати додатно акционално значење. Међутим, раздвојити значење чисте перфективизације од других за одређени префикс издвојених значења не чини се једноставним задатком, како се понекад у литератури представља (о томе в. Ђорђевић 2017: 203–212, Ђорђевић 2018: 43–50). Предмет нашег рада јесу глаголи изведени префиксом *на-* који се у литератури сматрају носиоцима акционалног значења кумулативности. Циљ нам је да утврдимо постоји ли значењска подударност између посматраних глагола на *на-* и њихових мотивних глагола, односно постоје ли глаголи који остварују однос видског парњаштва са својим мотивним глаголима, а истовремено су у литератури тумачени као представници кумулативне акционалне класе. Приликом утврђивања лексичке подударности између мотивног и мотивисаног глагола ослањамо се на поступак самаравања значења двају глагола на основу семантичких описа датих у речницима, као и на основу примера употребе глагола и заменљивости глагола у истом контексту. Овај поступак примењивала је И. Грицкат у више својих радова (1966–1967, 1984–1985), а у новије време коришћен је у раду Ђуровић/Спасојевић (2014). Полазиште у анализи је мотивни имперфективни глагол, а сагледавају се семантичке реализације изведеница у односу на семантичке реализације мотивног глагола у циљу утврђивања корелативности значења. Грађа за истраживање ексцерпирана је из *Речника српскохрватског књижевног и народног језика САНУ* (РСАНУ) и *Речника српскохрватског књижевног језика* Магице српске (РМС), одакле смо преузимали и семантичке описе и примере.

3. Основни показатељ кумулативности у српском језику јесте префикс *на-* (Поповић 2008: 208). Битно обележје кумулатива јесте постизање великог броја резултата (Ивановић 2016: 225), што је углавном назначено и у лексикографским описима глагола употребом одредби *много*, *доста*, *прилично*,

⁴ Таква су значења дистрибутивности, кумулативности, појачаног интензитета итд.

⁵ В. поступак у Стевановић 1981, Бабић 1986, Клајн 2002, Мразовић 2009, Пипер/Клајн 2014.

довољно, више, већа количина, у већој мери и сл.: навешати – ¹1. окачити више предмета', напећи – ¹1. а. печењем припремити већу количину хране', нацепати – ¹1. исцепати, насећи довољно, доста (дрва)' и др.⁶ Како и сам назив говори (лат. *cutulo* – 'сакупљати, нагомилавати'), глаголи овог типа најчешће означавају гомилање објеката захваћених радњом, чија је последица велики број резултата, па је резултативно значење обавезно присутно у њиховој семантици.

3. 1. У домаћој литератури кумулативи се сврставају у значење 'извршити радњу у довољној / приличној / великој мери' (Стевановић 1981, Бабић 1986, Клајн 2002), за које поједини аутори користе (и) термин сативно значење (Клајн 2002, Мразовић 2009, Пипер/Клајн 2014). Извршење радње у великој мери као посебно значење уочава и А. Белић (1949: 301) у примерима „*набрати* (много цвећа), *намлатити* (много ораха), *напрести* (вуне), *наткати* (много платна), *начудити се* (много), *нагледати се* (чуда свакојакних), *најести се* (до миле воље), *наносити се* (свиле и кадифе) и сл.” У наведеним радовима кумулативи су (углавном) посматрани заједно са глаголима типа *нарадовати се*, које карактерише творбени модел с префиксом *на-* и постфиксом *се-*.

3. 1. 1. Проучавајући семантику велике количине радње у српском и чешком језику, К. Митрићевић-Штепанек (2015: 111–217) издвојила је три значења префикса *на-* којима се изражава велика количина у српском језику: 'радњом накупити, нагомилати' (кумулативи: *наловити*), 'много, често, дуго вршити / проживљавати радњу' (екстензивни: *начекати се*) и 'вршити радњу до задовољења субјекта' (сатуративи: *нарадовати се*). Овакав поступак примењен је и у *РСАНУ*, где је, у оквиру примарног значења префикса *на-* ¹1. већа или обилна мера извршења какве радње', издвојено: ¹1. б. обухватање веће количине нечега или већег броја, масе предмета': *набрати*; ¹1. в. извршење нечега до пуне мере': *наспавати се* и ¹1. г. довољно или и претерано извршење радње, до потпуног задовољења, засићености': *начекати се*.⁷

3. 1. 2. С. Бабић (1986: 481–482) уочио је кумулативност као посебно значење глагола с префиксом *на-*, издвојивши као посебну значењску групу 'поступно се накупити, нагомилати у одређеној количини' (*наловити*), али је тешко направити разлику између примера које је аутор уврстио у наведено значење и примера подведених под значење 'извршење радње у великој мери' (*напећи*). Такође, И. Клајн (2002: 258) је као варијанту просторног значења, раздвојену од значења 'извршити радњу у приличној мери', издвојио 'нагло кретање већег броја живих бића' (глаголи типа *наврв(ј)ети*), за које је карактеристична тзв. субјектна кумулативност.

⁶ Кумулативи се, као и дистрибутиви, сврставају у сферу глаголске плуралности, а главна разлика међу њима, према Ивановић (2016: 225), тиче се концептуализације макроситуације – код кумулатива је истакнута целовитост макроситуације, а код дистрибутива рашчлањеност макроситуације на микроситуације. Такође, код кумулатива је у првом плану велики број резултата, а код дистрибутива вишестратност (Исто: 225).

⁷ Занимљиво је, како запажа Митрићевић-Штепанек (2015: 131), да је значење велике количине радње у *РСАНУ* наведено као прво значење префикса *на-*, иако је реч о модификацији радње, док је просторно значење дато као треће. Исти је поступак и у *РМС* и у *РСЈ*.

3. 2. Очекивано је да глаголи кумулативног значења поседују компоненту 'већа количина', које нема у мотивном глаголу, међутим, примери из грађе показују да и међу глаголима који се уврштавају у глаголе кумулативне семантике постоји значењска корелативност с мотивним глаголом. У складу с тим јесте и закључак И. Грицкат (1966–1967: 210), која у примере за граматичку перфективизацију префиксом *на-* убраја и глаголе који значе 'вршењем радње увећати до потребне мере количину': *брати – набрати, пабирчити – напабирчити, таложити – наталожити, точити – натоцити* (воду) и др.

3. 3. Тако, у опису глагола *нагунтати* одредбом *много* указано је на већу количину 'I. 1. обући на кога много одеће, натрпати, натронтати кога одећом', али је иста семантичка компонента присутна и у самом мотивном глаголу: *гунтати* – 'I. облачити коме много одела'.

Глагол *нагурати* наводи се у литератури као пример кумулатива, а његова примарна семантичка реализација гласи: 'I. 1. а. ставити гурајући, натрпати, натискати, угурати'. На велику количину указано је путем синонима *натрпати*, чији семантички опис подразумева компоненту 'велика количина', али је као синоним дат и глагол *угурати*, који је не поседује, што указује на могућност употребе глагола *нагурати* и у значењу видског корелата мотивном глаголу. Да глагол *нагурати* видски корелира са семантичком реализацијом 'I. 1. б. стављати, тискати (у нешто, под нешто и сл.); трпати' мотивног глагола *гурати*, сведочи и могућност замене ових глагола у истим контекстима: У цријева овчја или козја нагурају шћапом сасјеченог меса од овце и козе (Високо, Мургић Ф., ЗНЖ 8, 92); Све гура у џепове као Циганка у торбу (Призрен, Чем.).

Семантички опис глагола *наџепати* 'I. 1. исџепати, насећи довољно, доста (дрва)' садржи одредбе којима се указује на извршење радње у већој количини (*довољно, доста*), али овај глагол заједно са глаголом *исџепати* функционише као видски парњак глаголу *џепати* у датом контексту: *џепати дрва – наџепати / исџепати дрва*, а објекат у генитиву (*дрва*), који се узима као показатељ значења 'велика количина' (Митрићевевић Штепанек 2015: 134), захтева и сам мотивни глагол.

Глагол *чичкати* одликује значење веће количине: 'а. трпати много чега заједно без смисла и укуса, гомилати', па се та компонента очекује и у његовом видском парњаку: *начичкати* – 'I. а. густо набити, нагурати, натрпати, ишчичкати'. Наведени глаголи компатибилни су и у другој семантичкој реализацији: *чичкати* 'б. претерано, прекомерно украшавати, китити' – *начичкати* 'I. б. претерано украсити, искитити, претрпати украсом'. Сличне семантике је и пар *кинђурити* ('I. китити, украшавати, обично без мере, укуса') – *накинђурити* ('I. накитити, искитити, нагиздати, украсити, обично без мере и укуса').

Глагол *напабирчити* у значењу 'I. помало скупљајући са разних страна, пабирчећи сакупити, прикупити неку (потребну) количину чега' (Косићу и по ноћи ... па ћу напабирчит' црквицу и заситићу и алу и врану (Радић Д. 4, 46)) значењски корелира са секундарном семантичком реализацијом глагола

пабирчити '2. скупљати помало с разних страна' (Боље је да саветник има сатове код искусног тренера него да пабирчи савјете од клупских другова (Брикси 1, РМС)).

3. 3. 1. Постоје и глаголи који се сматрају представницима значења 'извршење радње у великој мери', у чијим семантичким описима значењска компонента 'велика количина' није истакнута. На пример, семантички опис глагола *нахеклати* гласи 'израдити хеклањем, исхеклати, искукичати', где није назначено постизање већег броја резултата, 'веће количине', већ настањак резултата мотивне радње 'плести иглом са кукицом, кукичати', што је уочљиво и у примеру: Бака је нахеклала два столњака (Ред). Такође, лексикографи су у опису навели и синоним *исхеклати*, који својим формалним⁸ и семантичким особеностима представља равноправни видски парњак глаголу *хеклати*, односно видски пандан глаголу *нахеклати*.

3. 3. 2. Могуће је да један глагол у једном свом значењу изражава кумулативност, а да у другом реализује резултат радње којој тежи мотивни глагол, без додатног значења. Такав пример, судећи према лексикографском опису, представљају глаголски парови *гулити* – *нагулити* и *пећи* – *напећи*.

Примарном семантичком реализацијом глагола *нагулити* 'I. 1. а. доста огулити, ољуштити у већој мери, у обилатијој количини' изражава се кумулативност, остварење примарне реализације глагола *гулити* ('скидати горњи слој са нечега') у већој мери. Међутим, значење 'I. 2. а. набрати, накидати; начупати' глагола *нагулити* видски корелира са значењем 'I. 3. а. кидати, чупати (траву)' глагола *гулити*: Она гули траву дителину | Па покрива Иву дителином (НП Андрић Н. 1, 152). Неке [баке] раним јутром прије него се роди сунце нагуле руковет сваковрстне травурине, те њом ошину сусједове краве (Виенац 1871, 346). (Никол. Ђ.).

Глагол *напећи* у значењу 'I. 1. а. печењем припремити већу количину хране' изражава кумулативност, што је истакнуто у семантичком опису ('већа количина'), али овај глагол реализује и значење 'I. 1. б. уопште печењем припремити (храну) за јело': Тражиле су [сиромашне девојчице] откидке хостија, које им често давао отац напекавши причесни крух (Горан 1, 35).⁹

Наведени глаголи могу се употребити и као кумулативи и као перфективни парњаци својих мотивних глагола, а које ће значење бити актуализовано зависи од контекста. Кумулативност се у контексту, како је показала Митрићевић-Штепанек (2015: 136), исказује квантитативним изразима: Колача се напече *сијасет*, јер треба, да свака жена, која дође на пиће, понесе кући онолико колача, колико имаде дјецe код куће (Грђ. 4, 7). Дошла је управо под стог, да нагули *врећу* сијена, кад неко ђаволче – из облака – пред њу паде (Маж. Ф. 2, 53).

⁸ Глагол *исхеклати* не ступа у процес секундарне имперфективизације – није потврђен глагол **исхеклавати*, што је, према неким лингвистима, неопходно да би се префиксирани глагол сматрао правим видским парњаком свог мотивног глагола.

⁹ Интересантно је да семантичком реализацијом '3. мало нагорети, изгорети, опржити' глагол *напећи* изражава значење 'мале количине'.

3. 4. Посматрани глаголи означавају конкретне физичке радње: *грабити* – *награбити*, *грабуљати* – *награбуљати*, *гулити* – *нагулити* (у значењу 'набрати'), *гунтати* – *нагунтати*, *гурати* – *нагурати*, *кинђурити* – *накинђурити*, *набирчити* – *напабирчити*, *пећи* – *напећи*, *таложити* – *наталожити*, *тргати* – *натргати*, *трести* – *натрести*, *хеклати* – *нахеклати*, *цепати* – *нацепати*, *чичкати* – *начичкати*.

3. 4. 1. Глаголима кумулативне семантике, према Поповић (2008: 208), осим гомилања, изражавају се и стихијске и неконтролисане радње. Такви су непрелазни глаголи *накуљати* и *наврв(ј)ети*, који, како ћемо показати у даљем тексту, показују и значењску комплементарност с мотивним глаголима.

Глагол *накуљати* у основном значењу '1. обилато и снажно, нагло ући, продрети, надрети, сукнути (о диму, пари, течности и сл.)', актуализованом у примеру: Али у трпезарију беше накуљао дим и помешао се с оним од дувана да се више није могло дисати (Дело 10, 385), кореспондира са примарном семантичком реализацијом глагола *куљати* '1. а. јако, нагло избијати (о каквој течности, диму, пари и др.), шикљати, сукљати; силовито, снажно надирати, продирати (о води, диму, ваздушном струјању и др.)': Вода поче нагло у лађу куљати (Нен. Јб. 26, 26); Из локомотиве је куљао црн дим (Ћос. Б. 3, 33).

Глагол *наврв(ј)ети* у значењу '1. 1. приспети, пристићи у великом броју, нагрнути' комплементаран је глаголу *врв(ј)ети* у значењу '1. ићи, кретати се (пролазити, долазити, одлазити) у великом броју, једно за другим непрекидно; тискати се', али само у контекстима у којима кретање које исказује овај глагол представља долажење, приспевање: Сад је и околично племство листом наврвјело у Љубљану (Нех. 4, 4). Са свију страна врвели су људи да чују његову реч (Вукас. М. 2, 48). Глаголски пар *врвети* – *наврвети* показује значењску подударност и у једном од секундарних значења: *врвети* '2. тећи, навирати' – *наврвети* '3. фиг. наврети, потећи', што илуструју примери: Био је блијед, дисао је тешко, а на тужно му око врвиле сузе (Јер. 3, 56); Лице јој порумени, густе јој сузе наврвише на очи (Шен. А. 20, 214).

3. 4. 2. У *РСАНУ*, у оквиру трећег значења датог уз одредницу *на-*, издвојено је више подзначења која се односе на просторну семантику. Специфично је подзначење '3. а. неко уздизање, повећање висине или неко повећавање, увећање запремине, обима' по томе што се може довести у везу са значењем 'велика мера', како то чини И. Грицкат (1966–1967: 210). Глаголи ове семантике забележени су у грађи и представљају семантичке парњаке перфективног вида својим мотивним глаголима: *гојити* ('1. 1. а. давати некоме обилну и јаку храну да се угоји, товити; чинити угојеним') – *нагојити* ('1. а. учинити дебелим, угојеним, угојити, ухранити (обично стоку)'), *клобучити* ('1. покр. издизати, надимати површину нечега у виду клобука, мехура') – *наклобучити* ('1. надићи, издићи површину нечега у виду клобука'), *прћити* ('истурати усне у знак увережености, срдитости или надутости, важности') – *напрћити* ('1. а. (усне, уста) скупивши истурити, избацити напред, испућити, напућити усне, као израз љутине, незадовољства и сл.'), *пупити* – *напупити*, *пућити* ('надимати усне у знак љутње, срцебе или неслагања') – *напућити* ('1. скупивши усне, уста истурити их, избацити напред (обично у

љутњи, бесу и сл.), испрћити'), *рогушити* ('I. дизати што увис (уши, длаку) тако да стрши, ћулити, кострешити') – *нарогушити* ('I. 1. а. (перје, длаку и сл.) надићи, усправити тако да стрши, најезити, накострешити'), *чулити* / *ћулити* ('издизати ушне шкољке ради бољег хватања звукова, шума') – *начулити* / *наћулити* ('I. 1. управити, устремити нагоре, надићи, подићи (уши) да би се боље ухватио, чуо звук (о животињама)').

4. Анализа семантичких описа и примера употребе глагола у контексту показала је да глаголи на *на-* којима се исказује кумулативно значење истовремено могу видски кореспондирати са својим мотивним глаголима, односно бити носиоци значења које се назива чиста перфективизација, у ком случају кумулативност постоји и у мотивном глаголу као усмереност ка већем броју резултата (*цепати дрва – нацепати дрва*). Видско парњаштво између мотивног глагола и мотивисаног глагола на *на-* остварује се, дакле, захваљујући присуству семантичке компоненте 'велика количина' у самом мотивном глаголу. У глаголе са значењем 'велика количина' убрајају се глаголи конкретних физичких радњи (*гунтати – нагунтати*) и глаголи који изражавају стихијске и неконтролисане радње (*куљати – накуљати*), а поједини аутори у ову семантичку класу сврставају и глаголе типа *гојити – нагојити*, који означавају промену облика предмета радње (углавном у правцу увећања), а такође их одликује значењска корелативност са мотивним глаголом.

ИЗВОРИ

РМС: *Речник српскохрватскога књижевног језика* (Михаило Стевановић и др.), I–VI, Матица српска (I–III и Матица хрватска), Нови Сад (I–III и Загреб), 1967–1976.

РСАНУ: *Речник српскохрватског књижевног и народног језика*, I–XVIII, Београд: Српска академија наука и уметности – Институт за српски језик, 1959–.

ЛИТЕРАТУРА

Бабић³ 2002: S. Babić, *Tvorba riječi u hrvatskome književnome jeziku*, Zagreb: Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti – Nakladni zavod „Globus”.

Војводић 2013: Д. Војводић, Вид глагола, у: Ч. Попов и Д. Станић (ур.), *Српска енциклопедија*, т. II: В – Вшетечка, Нови Сад: Матица српска – Београд: САНУ, Завод за уџбенике, 332–333.

Грицкат 1966–67: И. Грицкат, Префиксација као средство граматичке (чисте) префиксације (начелна разматрања и савремена српскохрватска грађа), *Лужнословенски филолог*, XXVII/1–2, 185–221.

Грицкат 1984–1985: И. Грицкат, Одлике глаголског видског парњаштва као семантички индикатори, *Зборник Матице српске за филологију и лин-*

- гвистику* (посвећено академицима Милки Ивић и Павлу Ивићу поводом 60-годишњице живота), 27–28, 197–203.
- Ђорђевић 2017:** В. Ђорђевић, Видско парњааштво и префиксација у српском језику, *Научни састанак слависта у Вукове дане*, 46/1, 203–212.
- Ђорђевић 2018:** В. Ђорђевић, Ка речнику видских парова типа *имперфективни глагол: префиксирани перфективни глагол*, *Научни састанак слависта у Вукове дане*, 47/1, 43–50.
- Ђуровић/Спасојевић 2014:** С. Ђуровић, М. Спасојевић, Још један поглед на видске парњаке у српском језику, *Зборник Матице српске за филологију и лингвистику*, LVII/1, 183–197.
- Ивановић 2016:** М. Ивановић, *Акционалност – семантика и форма у савременом украјинском и српском језику*, Београд: Филолошки факултет.
- Клајн 2002:** И. Клајн, *Творба речи у савременом српском језику. Део 1, Слагање и префиксација*, Београд: Завод за уџбенике и наставна средства, Институт за српски језик САНУ – Нови Сад: Матица српска.
- Митрићевић Штепанек 2015:** К. Митрићевић-Штепанек, *Глаголски префикси у функцији изражавања количине радње у чешком и српском језику*, докторска дисертација, Београд: Филолошки факултет.
- Мразовић/Вукадиновић 2009:** Р. Mrazović, Z. Vukadinović, *Gramatika srpskohrvatskog jezika za strance*, Sremski Karlovci: Izdavačka knjižarnica Zorana Stojanovića.
- Пипер 2008:** П. Пипер, Граматика границе, *Јужнословенски филолог*, 64, 307–321.
- Пипер/Клајн 2014:** П. Пипер, И. Клајн, *Нормативна граматика српског језика*, Друго, измењено и допуње издање, Нови Сад: Матица српска.
- Поповић 2008:** Љ. Поповић, *Језичка слика стварности. Когнитивни аспект контрастивне анализе*, Београд: Филолошки факултет.
- Симеон 1969:** R. Simeon, *Enciklopedijski rječnik lingvističkih naziva I i II: na 8 jezika*, Zagreb: Matica hrvatska.
- Стевановић 1989:** М. Стевановић, *Савремени српскохрватски језик, II, Синтакса*, Београд: Научна књига.

Vesna N. Đorđević

ASPECTUAL PAIRS AND AKTIONSPORT

Summary

This article deals with the relation between the pure aspectual meaning and aktionsart meaning. If two verbs are aspectual counterparts, their lexical meanings are corresponding which implies that the formed prefixed counterpart cannot contain an additional aktionsart meaning, a so called aktionsart modification. We have aimed to illustrate that aspectual pairs defined by the above covered criteria in literature are treated as aktionsart verbs as well, in other words the carriers of additional aktionsart meanings. The central part of the paper is dedicated to the analysis of dictionary definitions and contextual analysis of verbs formed with prefix *na-* whose semantics corresponds to the semantics of

a specific actional verb class – cumulative verbs. The cumulative meaning which is in literature attributed to the prefix is also found in the semantics of verb lexemes. The stated aktionsart feature is present in imperfective and prefixed perfective counterparts as well, which is what makes the (pure) aspectual relation between them possible.

Key words: aspectual pairs, pure perfectivization, prefixation, prefix *na-*, aktionsart, cumulative meaning, Serbian language.